24.10.2018 3480/00.01.06.02.02/2018

Eduskunta

Valtiovarainvaliokunta

Maatalousjaosto

Viite: Kirjallinen asiantuntijalausunto maatalousjaostoon 24.10. klo 10.30

Asia: **HE 123/2018 VP HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VALTION TALOUSARVIOKSI VUODELLE 2019**

Ruokaviraston toimintamenot (mom. 30.20.01)

Hallituksen vuoden 2019 talousarvioesityksessä Ruokavirastolle on osoitettu 69,233 milj. euron nettomääräraha. Siirrot yhdistettävien virastojen momenteilta 30.70.01 (142 htv), 30.20.02 (640 htv) ja 30.20.03 (198 htv) käsittävät yhteensä 61,821 milj. euroa. Tämän lisäksi kehysrahoitusta on osoitettu erinäisiin hankkeisiin, elintarvikemarkkinavaltuutetun toimistolle, Mitpan siirtoon sisältymättömään VES/TES palkkaratkaisuun ja eläkemaksurakenteen muutokseen yhteensä 7,412 milj. euroa.

Ruokavirasto sopeuttaa toimintansa vuoden 2019 talousarviossa esitettyyn toimintamenomäärärahan tasoon. Tämän hetkiset Mavin, Eviran sekä Maanmittauslaitoksen tietotekniikan palvelukeskuksen (Mitpa) siirtyvien osien taloudelliset tilanteet ja henkilöstökehykset ovat vuoden 2018 suunnitelmien mukaisia.

Viraston erityinen tavoite on maa-ja elintarviketalouden tehokkuuden parantaminen selvitysmies Reijo Karhisen maatalouden kannattavuuden parantamista koskevien ehdotusten pohjalta siten, että kotimaisen elintarvikeketjun vastuullinen ja kilpailukykyinen toiminta turvataan myös tulevina vuosina. Kotimaisten yritysten kolmansiin maihin suuntautuvan markkinoille pääsyn jatkuvuuden turvaamiseksi tulee myös viennin edistämiseksi vuodelle 2019 myönnetyn rahoituksen ulottua koko kehyskaudelle 2020 – 23.

Ruokavirastossa on käynnissä merkittäviä monivuotisia tietojärjestelmien kehittämishankkeita. Hankkeilla parannetaan asiakaspalvelua ja koko viranomaisketjun, erityisesti tulevien maakuntien toiminnan tehokkuutta. Hankkeet ovat investointeja tuottavuuden parantamiseen. Tuottavuussäästöjen aikaansaamiseksi tilapäiseen käyttöön tarkoitettu määräraha on avainasemassa, jotta Ruokaviraston tietojärjestelmien kehittämistä voidaan jatkaa vakaasti. Ruokaviraston nyt käynnissä olevat tietojärjestelmähankkeet tulevat kasvattamaan tulevina vuosina tietojärjestelmien ylläpitokustannuksia, joiden seurauksena varsinaiseen tietojärjestelmien kehitykseen käytettävissä olevat toimintamäärärahat tulevat pienenemään, jos Ruokavirastossa ei tehdä rakenteellisia muutoksia kehittämisen toimintatapaan ja järjestelmien integrointiin. Tuottavuutta parantavien hankkeiden lisäksi Ruokaviraston on huomioitava CAP-uudistuksesta sekä ohjelmakauden vaihtumisesta johtuvat tietojärjestelmämuutostarpeet.

Ruokavirastossa jatketaan aloitettua tiedon kokonaishallinnan työtä. Virasto haluaa olla edelleen analytiikan saralla valtion eturintamassa rakentamassa modernia tietoyhteiskuntaa asiakkaiden ja sidosryhmien hyödyksi sekä ottaa käyttöön koneoppimista ja tekoälyä mukaan toiminnan tehostamiseen. Nyt tehtävät panostukset analytiikkaan ja koneälyyn tuovat kustannussäästöjä seuraavien vuosien aikana sekä tuottavat merkittävää lisähyötyä asiakkaiden liiketoiminnalle. Ruokavirastossa joudutaan tulevina vuosina arvioimaan uudelleen myös uusien tietojärjestelmien toteuttamistapoja. Asiakkaiden ja sidosryhmien asettamiin tarpeisiin pystytään reagoimaan nopeammin ja ketterämmin, jos alusta alkaen koodaamalla rakentaminen korvataan vähittäin järjestelmien rakentamisella komponenteista ja valmisohjelmistoilla. Ruokaviraston hankintojen kokonaisarvo

Maaseutuvirasto
PL 405, 60101 Seinäjoki
puh. 0295 31 2000

Landsbygdsverket
PB 405, 60101 Seinäjoki
tfn 0295 31 2000

Finnish Agency for Rural Affairs
PO Box 405, 60101 Seinäjoki
tel. +358 295 31 2000

on vuositasolla n. 40 milj. euroa, mihin pyritään vastaamaan paremmin keskittämällä ja tehostamalla hankintatoimea Hanselin yleisten suosituksien pohjalta.

Helsingin Viikin monitilahanke tukee viraston uuden toimintakulttuurin jalkauttamista, mahdollistaa uusien työntekemisen muotojen käyttöönottamisen sekä edistää joustavaa työskentelyä toimittajien kanssa kehityshankkeiden yhteydessä. Rakennushankkeen viivästyminen viivästyttää Mitpan osien muuttoa Viikkiin, jonka seurauksena tulevana vuonna joudutaan maksamaan osittain päällekkäisiä vuokria eri toimitiloista. Vuodelle 2019 suunniteltu rahoitus ei kata näitä ylimääräisiä kuluja. Viikin toimitaloon muuttaa vielä vuoden 2019 aikana Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) laboratorio, joka mahdollistaa Ruokaviraston ja Sykkeen laboratorioyhteistyön syventämisen laboratoriotilojen ja -laitteiden yhteiskäytön kautta. Yhteishankkeen tavoitteena on osaamisen ja kansainvälisen kilpailukyvyn lisääminen.

Ruokavirasto osallistuu aktiivisesti sote-uudistuksen rinnalla etenevän maakuntahallinnon uudistuksen valmisteluun. Yhdistyvät virastot ovat aktiivisesti edistäneet sääntelyn ja hallinnollisen taakan keventämistä ja hallinnon toiminnan tehostamista tavoitteena tukien maksatuksen luotettavuus, elintarvikeketjun turvallisuus, yritysten kilpailukykyisen toiminnan edistäminen ja asiakasohjautuvuuden vahvistaminen.

Ennakkotietona haluamme tuoda esiin seuraavaa: kun maakunnat aloittavat toimintansa vuonna 2020, suunnitelmana on, että Eviran työn jatkaja, tuleva Ruokavirasto, ei enää hoida maksullisen luomuvalvonnan rahaliikennettä, vaan ELY-keskusten työn jatkajat, tulevat maakunnat, laskuttavat toimijoita ja huolehtivat maksujensa kustannusvastaavuudesta itse. Maksullisen luomuvalvonnan kustannukset asiakkaille eivät muutu, kun rahaliikenteen hoitaja vaihdetaan. Ruokavirastolle ei siten enää kerry tuloja samassa määrässä kuin aikaisemmin, kun maksut tuloutuvat Ruokaviraston sijasta maakunnille. Tällä hetkellä ELY-keskusten luomuvalvonnassa tekemän työn kustannukset on katettu suoraan ELY-keskusten toimintamenomomentilta. Tulon vähennys Ruokaviraston osalta ja vastaavasti tulojen lisääntyminen maakuntien osalta on huomioitava talousarviossa vuodesta 2020 lähtien virastojen toimintamenomomenteilla.

Tulevan viraston kehys on haastava uuden viraston aloittamiselle ja sen toiminnan tunnetuksi tekemiselle. Nykyisellään kehyksen ylittävät tarpeet, tietojärjestelmien korjausvelka ja kasvavat ylläpitokustannukset, uuden viraston perustamiskustannukset, rakennushankkeiden ylimääräiset kustannukset sekä yhtenäisen palkkausjärjestelmän käyttöönottamisessa aiheutuvat kustannukset luovat paineita viraston talouden vakauttamiselle ja sitä kautta henkilöstökustannuksien vähentämiselle.

Vuoden 2019 normaalitoiminnan turvaamisen lisäksi työtä vaatii Ruokaviraston prosessien yhteensovittaminen sekä toiminnan vakiinnuttaminen, joka työllistää edelleen henkilöstöä uuden viraston aloitettua toimintansa 1.1.2019. Uusi Ruokavirasto pyrkii tulevalla organisoitumisellaan sekä johtamisen ja osaamisen kehittämisellä vastaamaan erillisiä virastoja paremmin erityisesti tietojärjestelmien kehittämisen, yhteisten asiakkaiden ja sidosryhmien tarpeisiin.